

דף מקורות - פרשת מצורע – תלוי מה יש בפנים

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור לה' ניסן תשע"ו א. ויקרא יד - 'כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם. רש"י - בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותץ הבית ומוצאן.

ב. זוהר ויקרא נ - 'כתיב כי תבאו אל ארץ כנען וגו' ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם, וכי אגר טב הוא דישתכח באינון דזכאן למיעל בארעא אלא הא אוקמוה לאשכחא מטמונין.. אבל ת"ח זכאין אינון ישראל דאינון מתדבקן ביה בקב"ה וקב"ה רחים להו.. ומגו רחימותא דיליה אעיל להו לארעא קדישא לאשראה שכינתיה ביניהו ולמהו דיוריה עמהון.. ת"ח כתיב (שמות לה) וכל הנשים אשר נשא לבן וגו', בשעתא דהוון עבדין עבידתא הוון אמרי דא למקדשא, דא למשכנא, דא לפרוכתא, וכן כל אינון אומנין בגין דתשרי קדושא על ידיהו ואתקדש ההוון עבידתא.. כגוונא דא מאן דעביד עבידתא לע"ז או לסט"א דלא קדישא, כיון דאדכר ליה על ההוון עבידתא הא רוח מסאבא שריא עליו.. כנעניים פלחי לע"ז אינהו.. והוון בניין בנין לפרצופייהו ולגעוילייהו לסטר מסאבא לע"ז וכד שראן למבני הוון אמרי מלה וכיון דאתדכר בפומייהו סליק עליה רוח מסאבא.. כיון דעאלו ישראל לארעא בעא קב"ה לדכאה לון ולקדשא לון ארעא ולאפנאה אתר לשכינתא דלא תשרי שכינתא גו מסאבא, ועל דא בההוון נגע צרעת הוון סתרין בניינין דאעין ואבנין דאתעבידו במסאבו, ת"ח אי עובדא דא הוה לאשכחא מטמונין בלחודוי, יהדרון אבנין לבתר כמה דאינון לאתרייהו ועפרא לאתריה אבל קרא כתיב וחלצו את האבנים וכתוב ועפר אחר יקח, בגין דיתעבר רוחא מסאבא.. וישתכחו ישראל בקדושה ובדיורא קדישא למשרי ביניהו שכינתא, ועל דא מאן דבני בנין כד שארי למבני בעי לאדכרא בפומיה דהא לפולחנא דקב"ה..

ג. אורות הקודש ג' שכו - 'עבודה גדולה ומאירה היא להסיר את הכעס מן הלב לגמרי, להביט על הכל בעין יפה, בחמלה של חסד, שאין לה גבול, להדמות לעין העליונה, עינא עלאה, עינא דכולא חיורא, גם על מה שעושים הרשעים, גם על הרעים היותר מוחלטים ברשעות, לחמול על היותם נשקעים בבויץ הרשעה, ולמצא את הצד הטוב שבהם, ולמעט את הערך של החובה, ולהרבות את ערך הזכות גם על המסיתים והמדיחים, שעליהם נאמר לא תחמול ולא תכסה. זהו רק בעת שהמשפט נוגע למעשה, אבל בהצד העיוני יש לדון הרבה, למצא את הכונה הטובה, שהיא יכולה להיות גנוזה גם בהסתה והדחה, וכשמוצאים אותה הנקודה מסלקים בזה את כח הארסי שבהסתה עצמה, וכח המהרס שבה הולך ומתמעט, שסופן של רשעים כאלה גם הם להיות מתתקנים. וכשאנו מתבוננים על האגדה האומרת, מבני בניו של סיסרא למדו תורה בירושלם, מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק, אנו חודרים לעומק החסד, שאין לנו להסחף בזרם של שנאה גם על האויב היותר נורא. ומזה אנו דנים דין קל וחומר לאותם שהם גורמים לנו צער בדעותיהם ועיני הריסה שלהם, בשביל מטרות טובות לפי דעתם, וקל וחומר כשהמטרות הטובות הן יוצאות מן הכח אל הפועל ועושות דברים טובים ומתוקנים. אף על פי שעם הטוב יש בו גם כן רע וקלקול, אין הרע מבטל את הטוב. ועל ישרי לב, גבורי כח, העוסקים בעבודת הקודש, באמת ובתמים, לזכך את כל המחשבות, הפועלות בחיים ובמצאיותם, מהשמרים שלהן, ולהעמידן על התוכן היותר צח וברור..

ד. קובץ ב' שכט – 'מלא צער הוא העולם, ועל מה הוא מצטער, מפני שיש בנשמה הפנימית של האדם כל כך גודל ושיגוב, מה שאין העולם הולמו עדיין כעת, מפני שהוא שואב את גדלו, גדולת נשמתו, מעולם רחוק וגבוה מאד, מעבר מלא הדר, ומעתיד עשיר זוהר. לולא זה הגודל לא היה לצער מקום. והמשכיל המבחין את המקור, מהיכן הצער בא, עד כמה חשוב ויקר הוא מקור חיי הצער הללו, מיד מתהפך אצלו הצער עצמו לעדן, והנגע לענג.

ה. אורות התשובה יא' ו - 'על פי יסוד הרזים, כל מעשה הטוב של הרשע הולך למקום הרשעה והטומאה, אף על פי שבכל זאת אין הקב"ה מקפח את שכרו ומשלם לו בעולם הזה גם שכר מצוה קלה שעשה, אך כל זה הוא חלק הרשעה, קל וחומר שכל עוון וחטא של צדיק, אף על פי ש"בארץ ישולם" ו"סביביו נשערה מאד", מכל מקום הכל הולך מדין מדה טובה מרובה, לחזק ולגדל את אור הקודש והטוב. מזה אנו מבינים בכללות העמים, שכל טובה של אומה רשעה מחזקת היא את הרשעה העולמית, ו"חסד לאומים - חטאת", ובישראל "גוי צדיק שומר אמונים", שהקב"ה מדקדק עם "סביביו" "כחוט השערה", ובכללותם "רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה, על כן אפקוד עליכם את כל עוונותיכם". הרי כל חטא שבא ממקור כזה שרובו טוב, מה שהוא אות שבאמת בפנימיותו כולו הוא טוב, יש בו, באמת, בגנזי פנימיותו אור גדול וישועה רבה, ועברתם של שבטים כלכלה את כל העולם כולו, ו"בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם לפניך". אלא שכך היא המדה, שהטוב והבנין העולה מתוך החטא צריך הוא שיזוקק הרבה עד שיהיה עולה לשכלול היצור כולו, והזיקוק הוא מדת היסורין ממרקי החטא, כלומר: המזקקים את החטא הבא מעומק הטוב - מכל כיעור החיצוניות שלו, ומעמידים אותו על יסודו הפנימי החי חיי אמת וקודש. ומתוך שאין דבר אבוד בכל מעשיהם של צדיקים, "ועלה לא יבול וכל אשר יעשה יצליח", על כן צריך כל חטא, גם קל וקטן שבקטנים, להזדקק, כדי להיות מוכשר לשמש אותו הפועל הכללי העליון והמצוחצח, שנועדה לו כל תנועה של נשמה קדושה, "כי יודע ד' דרך צדיקים", רק ד' יודע במקום שכל שרעפי כל נוצר לא יגיעו. וכל תשובה מאהבה באה עד אותו המקור הפנימי, שמשם כל העשוי הוא טוב ובנין של תום ויושר למפרע, והזדונות המתהפכים לזכויות אינם צריכים ליצירה חדשה כי אם להתגלות מקוריותם. כי גם השמים החדשים והארץ החדשה, שעתידי הקב"ה לעשות בימי משיח, אינם צריכים חדוש, כי קיימים ועומדים הם, שנאמר: "כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים", "יעמדו" לא נאמר, אלא "עומדים".